

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 62. szám
2014/1.

Megjelenik havonta

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztők:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Pál Gyöngyi

TURISTASÁGI, FÜRDŐÜGYI és NÉPRAJZI FOLYÓIRAT.

Februári rendezvények

- **Február 1. (szombat):** Bükki séta sütögetéssel (8 km). Találkozás 8.45 órakor a 40-es busz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Feischmidt János. ♦ Meszes-hegység: Grében-csúcs–Barlangvölgyi jeges sziklavájat (20 km, 650 m szintkülönbség). Túravezető: Kiss János (érdeklődni telefonon).
- **Február 2. (vasárnap):** Sztánai vasútállomás–Csiga-domb–Riszegetető (15 km). Találkozás 7.20 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Szócs János. ♦ Bácsi-torok (10 km). Találkozás 10 órakor a 31-es busz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Márton Erzsébet.
- **Február 5. (szerda):** „Testet épít, lelket szépít a természetjárás” (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Közgylűs 18 órától az Apáczai-líceumban. Mezei Elemér vetítése a tavaszi virágokról.
- **Február 8. (szombat):** Hója-gerinc (10 km). Találkozás 10 órakor a Törökvágás tetején. Túravezető: Márton Erzsébet.
- **Február 9. (vasárnap):** Havasreketyei-vízesés, a XI. jégmászóverseny megtekintése (8 km). Találkozás 8 órakor a Flip előtt, megközelítés saját kiskocsikkal. Túravezető: Feischmidt János ♦ Vonatos kirándulás: Andránháza–Hegyes-hegy–Nádaspapfalva–Lomb (gyalog 22 km). Találkozás 7.30 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Vlád Pál. ♦ Ókrök-vízesés (Boiu). Közös kirándulás az EKE Nagyvárad ’91 osztály túrázóival. Kiskocsis megközelítés. Túravezető: Ambrus Tibor. ♦ Róka-völgy–Gyalui-erdő–Hídegzamos (24 km, 700 m szintkülönbség). Visszatérés távolsági busszal. Túravezető: Kiss János (érdeklődni telefonon).
- **Február 12. (szerda):** „Testet épít, lelket szépít a természetjárás” (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Február 15. (szombat):** X. EKE-gyereksíverseny, Kisbánya, régi sípálya, előzetes bejelentkezéssel. Szervező: Veres Ágnes. ♦ Kisbánya, Indián falu–sípálya (6 km). Mikrobuszos kirándulás. Túravezető: Vas Géza. ♦ Szentpál-tető (10 km.) Találkozás 10 órakor a rádióstúdió előtt. Túravezető: Márton Erzsébet. ♦ Szénafüvek–Morgó–Tekintő–Pokolköz (20 km, 500 m szintkülönbség). Túravezető: Kiss János (érdeklődni telefonon). ♦ Rádiós-ház–Majláth-kút (12 km). Találkozás 8.45 órakor a 40-es busz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Feischmidt János.
- **Február 16. (vasárnap):** Léta-vára (10 km, 300 m szintkülönbség). Megközelítés kiskocsikkal. Túravezető: Szima Márton (jelentkezni telefonon).
- **Február 19. (szerda):** „Testet épít, lelket szépít a természetjárás” (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta. ♦ Túravezetők tanácskozása és választmányi gyűlés 17 órától a székházban.
- **Február 22. (szombat):** Bongár-forrás. (12 km). Találkozás 10 órakor a rádióstúdió előtt. Túravezető: Márton Erzsébet.
- **Február 23. (vasárnap):** Körösbánlaka (Bálnaca)–Körös-kanyar–Vársonkolyos (Misid-völgy), gyalog 10 km. Találkozás 7.20 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Vlád Pál és László Györgyi. ♦ Kirándulás Csucsára (8 km). Találkozás 7.20 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Bagaméri Tibor.
- **Február 26. (szerda):** „Testet épít, lelket szépít a természetjárás” (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Március 1. (szombat):** Farsangtemetés Torockón. Mikrobuszos kirándulás. Túravezető: Vas Géza. ♦ Bácsi-torok (10 km) Találkozás 10 órakor a 31-es busz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Márton Erzsébet.
- **Március 2. (vasárnap):** Túra a Nagy-Biharra (24 km, 850 m szintkülönbség). Kiskocsis megközelítés. Túravezető: Ambrus Tibor. ♦ Szalonnasütés Kispetriben. Vonatos kirándulás, gyalog 12 km. Találkozás 7.20 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Vlád Pál. ♦ Hajtás-völgy (10 km). Találkozás 10 órakor a rádióstúdió előtt. Túravezető: Bagaméri Tibor.
- **Március 5. (szerda):** „Testet épít, lelket szépít a természetjárás” (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta. ♦ Közgylűs 18 órától az Apáczai-líceumban.
- **Március 8. (szombat):** Nónapi álarcosbál. Szervező: Ambrus Tibor. Jelentkezni a székházban Kovács F. Zsuzsa titkárnőnél. Minden kedden a korcsolyázás-kedvelőkkel találkozó a Cora üzlet-ház parkolójában. Szervező: Ambrus Tibor. (EKE tagoknak 20%-os kedvezményes belépő a korcsolyapályára.)
- **Szolgálatos napok a székházban:** hétfőn, csütörtökön 17–18 óra, kedden 11–13 óra között. ♦ **EKE fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban. ♦ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–18 óra között a székházban.

Évnyitó Bedellő-körtúra

A SZERZŐ FELVÉTELE

Korhadt lengőhíd az Aranyoson – napjai megszámláltattak?

Jéghideg, szitáló esőben gyülekeztünk a tordai úti benzinkútnál az év első túrájára. Úti célunk a Bedellő-hegységben lévő Sárkányok-kapuja volt. Mikor Tordára érve sűrű köd fogadott, már alig mertük remélni, hogy túránk sikeres lesz.

AMBRUS TIBOR

Az Aranyos völgyébe érve az idő kitisztult. A kiskocsikat Szolcsván hagytuk, és bátran indultunk neki az előttünk levő több mint 20 kilométernek. Az Aranyoson a lengőhídon kelünk át. Sajnos, a híd állapota mind rosszabb, padlódeszkái korhadtak, töröttek, az átkelés évről évre mind körülményesebb. Azon már meg sem lepődünk, hogy a folyó két partját ellepi a szemét, pillepalackok, sörösdobozok, mindenféle házi hulladék halmozódik fel minden hóolvadás után.

Kényelmes erdei úton jutotunk el a Sipote-patak legfelső vízeséséig. A több mint 100 méter magas szikla alól fakadó, három forrás által táplált, rész-

ben befagyott, de még élénkzöld moha borította vízesés egyedülálló élményt nyújt. Innen kezdődött túránk legmegerőltetőbb része, a túrázók által a negyven kerengőnek nevezett, meredek, szerpentes, sziklás kapaszkodó a Bedellő-kilátóhoz. A kilátóról belátszik a Torockói-hegység nagy része. A gyönyörű kilátás kárpótolt a több mint 800 méter szintkülönbségű kapaszkodóért.

Rövid ereszkedő után a Sárkánykapu-barlanghoz értünk. A Torockói-hegységet több száz méter vastagságban mészkőréteg borítja. Ennek a mészkőnek köszönhető a hegységben levő pazar látnivalók: a sok szoros, hasadék, vízelnyelő, barlang. Így keletkezett a 125 m hosszú Sárkányok-kapuja barlang is, lecsüngő sztalaktitokkal gazda-

gon kiépített csarnokával, két külön denevérfaj populációjával. A barlang előtt található sziklakapu valószínűleg a szél erőzójának eredménye.

Rövid pihenő után utunk a Bedellő karsztplató gerincén folytatódott. Itt már hóban tapostunk, az Öreghavas felől fújó hideg, éles szél nehezítette utunkat. A Priszlop-hegy nyergén áthaladva néhány nyári szálást láthattunk. Itt mintha megállt volna az idő, gyalultatlan gerendából épített, mohlepte zsindellyel fedett, nyári menedékház szolgáló házikókat fotózhattunk.

Időhiány miatt a Vánatara-Dilbina víznyelőt csak messziről néztük meg. Az egyre fenyegetőbbben közeledő sötétséggel versenyt futva még megcsodáltuk a Szolcsvai-búvópatak több mint 35 méter magas csarnokát, majd a Malom-patak völgyét követve fáradtan, de a sok szép látnivaló emlékével feltöltődve visszaértünk a kiskocsikhoz.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Ambrus Tibor 0722-377622
Bagaméri Tibor 0742-776930
Feischmidt János 0722-542360
Kiss János 0364-807-639
Kovács F. Zsuzsa (titkárnő) 0745-360064
László Györgyi 0727-192841
Márton Erzsébet 0742-037179
Székely Lavotta 0748-036290
Szima Márton 0766-703575, 0264-484951
Szócs János 0742-690881
Vas Géza 0742-659570
Veres Ágnes 0723-159000
Vlád Pál 0264-435866

X. EKE-GYEREKSÍVERSEN

■ Az EKE – Kolozsvár 1891 síversenyt szervez 14 év alatti gyerekeknek (külön lányoknak és fiúknak, több korcsoportban) 2014. február 15-én, szombaton délelőtt 11 órakor a régi kisbányai sípályán. Az EKE-szervezte 20 fős busz ingyen szállítja Kisbányára a versenyzők egy részét. Indulás február 15-én, szombaton reggel 8 órakor a Magyar Színház előtti parkolóból. A hatékonyabb szervezés érdekében kérjük a versenyzőket, hogy február 12-ig jelentkezzenek a buszra, iratkozzanak fel a versenyre e-mail-en (siverseny@eke.ma) vagy telefonon (0723-159000, Veres Ágnes). Minden gyereket – kezdőt és haladót – szeretettel várnak!

Színek és formák fotókiállítás

KALLÓ MÁRTA

Január országunkban a fotográfia hónapja. Immár hagyománnyá vált, hogy ez alkalomból az EKE – Kolozsvár 1891 fotókörének tagjaiból álló kis csapat kiállítást készít elő. Ezúttal is, mint már annyiszor, a Köz-

ponti Egyetemi Könyvtár előcsarnokában nyílt meg a kiállítás, január 9-én. Az esemény szép számmal odavonzotta az érdeklődőket, akik most a szokásostól eltérően nem tájakban, néphagyományokban, az élővilág szépségeiben vagy régi épületekben, tornyokban gyönyör-

kódhettek, hanem valami egészen új élményben volt részük. A *Színek és formák* című tárlat merőben más volt, mint amihez szemük hozzászokott. Dr. Farkas György segítségével, aki a közelmúltban az absztrakcióról tartott a fotókörnek előadást, majd segített a képanyag kiválogatásában, az EKE fotóklubjának tagjai igyekeztek olyan tárlatot létrehozni, amely akár a természetben meglátott érdekes, furcsa formákat, akár a photoshoppal való kísérletezéseik eredményeit tárja elénk.

A kiállítást a klub részéről Lőrinczi István nyitotta meg, dr. Farkas György pedig méltatta munkáinkat, segítségéért hála és köszönet a fotókör tagjai részéről.

A nyolc fotós – Bozsoki Adrienn, Jójárt Endre Tibor, Jánky Mária, Kalló Márta, Lőrinczi István, Mezei Elemér, Fazakas Ferenc és Petra Stefan Zoltán – összesen 83 munkája február 4-ig megtekinthető a könyvtár előcsarnokában, amely a hétvégeket kivéve napközben mindig látogatható.

LŐRINCZI ISTVÁN

A kiállítókkal

Erdélyi Gyopár januárban

■ Elemisták is, idősebb korúak is kereshetnek, találhatnak böngészőnivalót az *Erdélyi Gyopár* idei első számában. Kezdjük akkor az iskolásoknak szóló ajánlattal: idén is meghirdeti EKE-napi pályázatát az egyesület, Meghívó a Tündéerkertbe címmel várja a fogalmazásokat.

Egész Erdélyt átfogó beszámolót olvashatnak az Erőss Zsolt-emlékelőadásokról, és színes összeállításban ismerteti a lap a jubiláló EKEArt-ot, a fotók és fotósok versenyét is. Folytatják a XXIII. EKE Vándortábor túraajánlóit, kiegészítésként a környezetvédelmi rovatban a Tordai-hasadék Természetvédelmi Területről olvashatnak.

A kiadvány képzeletbeli utazásra hív: eljuthatnak a Vertop-hágótól Rézbányáig, Szászhermányon a megszentelt kövek „beszélnek”, megmutatja magát a Ponorics–Csoklovina barlangrendszer és a vizek fenéklakója, a Petényi-márna. Múltba csalogat a historikum, ismerősünkké válhat Pákéi Sándor József, az EKE megalakulásának előkészítője, és kiderül, hogy a jövőnek dolgoztak azok

az ekések, akik információs táblákat helyeztek el a Délhegyen. Egyébként minden EKE-osztály bőséges tevékenységről ad számot a kiadványban, és együtt ünnepelnek, hisz ma is érték a földből jövő folyékony kincs, 40 éves a Tusnád ásványvíz.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület kéthavonta megjelenő, természetjárás, honismeret, környezetvédelem témaköröket felölelő kiadványát keresse az EKE-osztályoknál!

Új kirándulóév józanító túrával, Árpád-csúccsal, Bácsi-torokkal

PÁL GYÖNGYI

Enyhe, tavaszias idővel köszönt ránk a 2014-es esztendő. Különös ez a tél, december elején szállingózott egy kis hó, de el is olvadt hamar, többnyire kód takarta a várost. A karácsony eltelt, eljött az új év, és havat nem láttunk. De még csak januárban vagyunk, nem tudjuk, mit hoz a február, telet vagy tavaszt? Az erdőből hozott somfaágon a szobában pár nap alatt kinyíltak a sárga somvirágok.

Alig telt el a szilveszter, indultunk csütörtökön, január 2-án a hagyományos „józanító” túrára. A monostori trolibuszok végállomásánál gyülekeztünk, és az 50 személyből álló csapat Székely Lavotta vezetésével elindult az erdőn keresztül a Diós felé. Ez az új évi túra nem több mint 6-8 km, nem hosszú, így bárki, aki akar, eljöhet. A cél, hogy minél többen vegyünk részt, és együtt ünnepeljük meg az új kirándulóév kezdetét. A Rejtett-forrás tisztásán találkoztunk elnökünkkel, Ambrus Tibivel és Feischmidt Jánossal, ők más úton érkeztek ide. Nevét a tisztás a patak völgy oldalában rejtőzködő kis forrásról kapta, mely a tisztásról nem is látható. Az utóbbi évek száraz időjárása miatt a forrás vize, mint több más bükki forrásé, elapadt. Szeretjük ezt a szép, csendes kis tisztást, melyet minden oldalról az erdő fái zárnak körül. Bár közel van a városhoz, kevesen látogatják, nagyon tiszta, szemetet nem látunk sehol, mi meg mindenhol betartjuk azt a turistaszabályt, hogy „az erdőben a lábnyomodat hagyd, és csak az emlékeidet vidd magaddal – no meg a szemetedet”. A januári napsütésben sütögetéssel, beszélgetéssel, dalolással hamar elröppent az idő.

Még az év első hetén, január 4-én, 2014 első szombatján, az Árpád-csúcsra indult szintén hagyományos 20 km-es

gyalogos túra a Monostor végéről. A 40-es autóbusz Széchenyi téri megállójában is összegyűlt egy elég nagy csoport, úti célunk szintén az Árpád-csúcs volt. Induláskor még nem lehetett eldönteni, milyen lesz az idő, akkor még ködös, felhős, szürke volt minden, de a bükki házaknál már kék égbolt fogadott és kellemes napsütés. Alattunk a Szamos völgyét és a várost vastag felhőtakaró borította, nem látszott ki még a Hója gerince sem, csak a távolabbi Bácsi-erdő és a Lombi-tető, mint szigetek egy hatalmas fehér tengerben. A megszokott úton, a Sáros-bükkön keresztül indultunk a rádiósházig, a Mikesi-házaktól a erdőfeleki úton haladtunk tovább az Árpád-csúcs irányába. Elértük a Majláth-kúttól érkező kék sáv-

val jelölt ösvényt. Innen többfelé ágazik az út, az erdő széléen mentünk tovább. A kis vadalmafa mellett az asztalkát és padot sajnos összetörve találtuk. Kár, jó kis pihenőhely volt, sokszor megálltunk itt. Innen már csak pár lépés a csúcs és a jelzőoszlop. Itt megállunk, tiszta az idő, szépen látszanak nyugatra a hegyek vonulatai. Nagy Péter (*Ó, kedves Kolozsvár!*) leírása jól illik a tájra:

„A nyugati szemhatárt zárja le a havas éles vonala. Alacsonyabb előhegyek mögül, a Szamos völgyéből emelkedik ki erős felkanyarodással, majd egy félkört írva le megint feljebb száll s berajzolja az ég kékjébe a hármashegy jellemző képét, s ennek balcsúcsáról kissé lebukva, csaknem még egy emelkedés után egyenes vonalban halad

délfelé, s itt hirtelen töréssel zuhan le az Aranyos völgyébe. Vagyakozol feléje, hogy végighaladj ormán, elrejtőzz mély völgyeibe, felfrissülj rohanó patakjai kristály vizétől s tele tüdővel szívod fenyvesrengetegeknek illatoktól terhes levegőjét.” Ez a kép tárul elénk itt, a Feleki-gerinc legmagasabb pontján (833 m). Ezért érdemes újra és újra kijönni ide minden évben. De a csúcs környékét most is drótkerítések csúfítják el és juhokat legeltetnek.

A következő napokban ismét ködös volt az idő, de egy héttel később, január 11-én kitisztult az ég, mintha a hétvégi kirándulóknak akarna a kedvébe járni. A 31-es autóbusz végállomásától indultunk a város szomszédságában, Kisbács falu határában levő Bácsi-torokig. A túrát Már-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Bárki csatlakozhat az EKE kirándulóihoz

ton Erzsike vezette, 15-ön voltunk. A Bácsi-torok elején, 15 percre a falutól, az út bal oldalán, a Hója-erdő fáinak árnyékában turistaház épült valamikor a 20. század derekán, sok kiránduló megfordult itt és pihent meg a teraszon. Most csak elhagyott, omladozó épületet látnunk. A kísérteties kép különös hangulata az erdővel kapcsolatos különféle paranormális jelenségeket, mendemondákat juttatja eszünkbe. A Bácsi-torok szurdokvölgyét a rajta keresztülfolyó Hosszú-patak hozta létre, most a mederben levő kevés víz befagyott. Felmentünk a völgyön a Szucsági-legelőig, ott tartottunk ebédszünetet, de hiába a tavaszias idő, január van, túl sokat állni egy helyben nem lehet. A tervezettnél kicsit hamarabb indulunk tovább, jólesett visszavenni a hátizsákot, mert az is melegít. Elindultunk a Kerek-pojána felé, majd tartottunk ott is egy pihenőt. Ez a hely egy szabályos kör alakú tisztás, UFO-tisztásnak is nevezik, az erdőhöz kapcsolódó misztikus történetek egyik kiindulópontja. Bizonyítani vagy cáfolni nem tudtunk semmit, de ha már sem repülő csészealjakkal, sem földönkívüliekkel nem találkoztunk, túratársunk, Tatár Feri humoros történeteinek szórakozott a csoport.

A Hója-gerincen haladó úton indulunk hazafelé. Ez az útszakasz a Mária-út része, a jelzéseket itt a kolozsvári ekések festették. Az út az erdőszélen vagy erdők között vezet, és minduntalan kilátást enged a Bükkre, a Leányvárra, a havasok panorámájára. Jobbra alatunk Szászfenest, majd Kolozsvárt látjuk, a Hajtás-völgybe ereszkedünk le a gerincútról és a Donát negyedben fejezzük be túránkat.

Reméljük, hogy sokan kedvet kapnak csatlakozni az EKE – Kolozsvár 1891 idei programjaiban kínált szép túrákhoz!